

Pakt stabilnosti - Evropske probleme rješavati evropskim snagama

Pakt stabilnosti za jugoistočnu Evropu je evropsko rješenje za balkansku krizu. Formiran prije deset godina uz podršku i aktivno učešće SAD i Rusije zagovarao je proces saradnje i dijaloga država jugoistočne Evrope.

Za djetinjstvo bez žice...

Pakt stabilnosti za jugoistočnu Evropu prokrčio je put međusobnoj saradnji država u ovom dijelu Evrope, te postavio temelje onoga što danas nastavlja Vijeće za regionalnu saradnju. "Učinjeno je to u vremenu kada većina država regije nije imala institucionalnu povezanost sa Evropskom unijom u današnjem obliku i obimu, kaže za Deutsche Welle koordinator Vijeća Hido Biščević.

"Međutim, upornošću međunarodne zajednice, promjenama okolnosti i izlaskom iz te ratne i poratne zone, da tako kažem, stvoreni su uslovi u kojima je prije nešto više od dvije godine donesena odluka da je nova politička zrelost jugoistočne Evrope i država zapadnog Balkana na dovoljno visokom nivou da prvi put u modernoj historiji pitanje saradnje u ovom dijelu Evrope zemlje ovog dijela Evrope preuzmu same u svoje ruke, što je na kraju dovelo i do formiranja Vijeća za regionalnu saradnju", kazao je Biščević.

Iako osjetljivo pitanje, Kosovo pozitivan primjer

Jugoistočna Evropa opterećena je historijskim nasljeđem složenih odnosa, ističe Biščević, dodajući da je politički pejzaž ove regije obilježen brojnim otvorenim pitanjima. "Ipak je činjenica da regija napreduje, da je na djelu jedna nova vrsta zrelosti i odgovornosti, da se ta otvorena pitanja od kojih su neka, da spomenem samo ono vjerovatno najteže i najosjetljivije u proteklom razdoblju pitanje Kosova i različitog tumačenja njegovog statusa i odluka koje su donesene, da se ipak to pitanje raspravlja u jednom političkom miljeu, da nije u bitnoj mjeri poremetilo ni stabilnost ni sigurnost ovog dijela Evrope, da i ostala otvorena pitanja, prije svega

bilateralne prirode, nemaju onaj potencijal koji bi ugrozio stabilnost ili sigurnost država ili građana u onoj mjeri u kojoj se to desilo 90-ih godina", rekao je Biščević.

Misija OSCE-a (Organizacija za evropsku sigurnost i saradnju) smatra da je Pakt stabilnosti bio izuzetno koristan za promoviranje saradnje u jugoistočnoj Evropi. "Te procese sada nadzire Vijeće za regionalnu saradnju podržavajući pri tome države regije na putu ka Evropskoj uniji", kaže portparol sarajevskog ureda misije OSCE-a Aida Bešić.

"Pakt za stabilnost je koristan."

OSCE: "Nastaviti razvoj saradnje i demokratski odgovornih institucija"

"I Vijeće za regionalnu saradnju i OSCE misija sigurno će nastaviti igrati svoju ulogu u ovom procesu, jer ostvarujući blisku saradnju, kako sa građanima tako i sa vlastima, misija smatra svojim prioritetom razvoj inkluzivnog političkog diskursa i demokratski odgovornih institucija koje poštuju raznolikost, promoviraju konsenzus i poštovanje vladavine zakona", kaže Aida Bešić.

Elvir Bucalo već dugo živi i radi u Briselu odakle, kako kaže, već mjesecima nije pisao ništa što bi moglo da se "nasloni" na priču o Paktu stabilnosti ili Vijeću za regionalnu saradnju. Razloge tome, smatra Bucalo, treba tražiti u nedovoljnoj podršci evropskih institucija Vijeću za regionalnu saradnju.

Nedovoljna podrška evropskih institucija?

"Novinari ovdje nemaju fokus na radu Vijeća za regionalnu saradnju. Zbog čega? Njihove se aktivnosti ovdje vrlo malo prate, i to ne zahvaljujući Vijeću već, rekao bih, Evropskoj komisiji, Vijeću i Evropskom parlamentu, dakle ključnim evropskim institucijama, koje ni njihovom prethodniku (Paktu stabilnosti) nisu dali dovoljno mehanizama, dovoljno snage da budu ono za šta su i planirani. Sama ideja je savršena; pripremiti zapadni Balkan, jugoistočnu Evropu za vrijeme kada će postati punopravni partneri unutar Evropske unije. Međutim, izvršenje je stalo, poput evropske politike u svim ostalim poljima kada je u pitanju zapadni Balkan i to šire okruženje", tvrdi novinar Elvir Bucalo.

Prema ocjeni koordinatora Vijeća za regionalnu saradnju Hide Bišćevića, trebat će uložiti još mnogo napora, političke volje i spremnosti na suživot u razlikama kako bi se do kraja izgradio trajni sistem stabilnosti i sigurnosti na jugoistoku Evrope i kako bi ovaj region konačno krenuo u ekonomski i socijalni razvoj.

U Sarajevu je održan prvi samit Pakta za stabilnost jugoistočne Evrope

Osnove Pakta stabilnosti i njegovi ciljevi

Pakt stabilnosti je izraz nastojanja da se evropski problemi rješavaju prvenstveno evropskim snagama. Dokument o formiranju Pakta usvojen je na međunarodnoj konferenciji u Kelnu 10. juna 1999. godine. U Paktu stabilnosti učestvovalo je 28 zemalja i 16 međunarodnih institucija. Pakt je odražavao političku volju gotovo cjelokupne međunarodne zajednice da se ugasi žarište sukoba na Balkanu te da se promovira međusobna saradnja i dijalog država regije kako bi se otklonila opasnost od ponovnog izbijanja krize.

Prioriteti Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu, kao i njegovog nasljednika - Vijeća za regionalnu saradnju su, pored saradnje država regije, demokratizacija i razvoj civilnog društva, ekonomska obnova i unutrašnje reforme. Pakt stabilnosti za jugoistočnu Evropu oslanjao se na principe na kojima počivaju Ujedinjeni narodi, OSCE i Vijeće Evrope. Prvi samit Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu održan je u Sarajevu 30. juna 1999. godine.

Autor: Samir Huseinović

Odg. urednik: Svetozar Savić